

De eenmalige bevrijdende aangifte voor 2004

door Dirk Van Gerven

In de Memorie van toelichting beklemtoont de Regering dat de eenmalige bevrijdende aangifte geen maatregel van fiscale amnestie is.

Indien men er voor kiest geen gebruik te maken van deze regeling, zal bij ontdekking van het zwart geld een zware sanctie gelden.

De Regering heeft op 28 oktober 2003 het wetsontwerp houdende invoering van eenmalige bevrijdende aangifte neergelegd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers van ons parlement. Het wetsontwerp staat reeds enige tijd bekend als de fiscale amnestie. Na een eerste debat, werd het wetsontwerp op 29 november 2003 grondig gewijzigd. Op het ogenblik van het schrijven van deze bijdrage, was nog niet geheel duidelijk welke wijzigingen effectief werden aangebracht aan het oorspronkelijke wetsontwerp.

Het wetsontwerp is voornamelijk bedoeld om het zwart geld terug naar de Belgische economie te brengen. Een op zich lovenswaardig doel, dat in bepaalde politieke kringen op heel wat tegenstand mocht rekenen. De pers heeft de laatste maanden uitvoerig bericht over de bedenkingen die bepaalde politici hadden omtrent dit initiatief. In een land waar de overheid stilzwijgend toeliet dat rechtsonderhorigen een deel van hun vermogen elders onderbracht om te ontsnappen aan de hoge belasting, is de belastingsfraude een taboe.

Recent werd deze problematiek grondig aangepakt door strenger op te treden tegen diegenen die zich hiermee inlieten. Maar weerom bestond een gevoel van twee maten en gewichten. Daarenboven stuit een harde aanpak na jarenlang laten gedijen tegen het rechtvaardigheidsgevoel. Dit leidde tot

een verziekte sfeer waarin het geloof in de overheid nogmaals een deuk kreeg. Het is dan ook goed om er mee komaf te maken. En dit kan alleen maar door iedereen de kans te geven het verleden op te kuisen. Het hier besproken wetsontwerp poogt dit te bewerkstelligen. Maar is er een verborgen agenda?

Bij de neerlegging van het wetsontwerp heeft de Regering de toepassing gevraagd van een spoedbehandeling. De spoedprocedure, geregeld in artikel 80 van de Grondwet, houdt in dat de parlementaire overlegcommissie samengesteld uit leden van de Kamer en de Senaat, de termijnen bepaalt waarbinnen de Senaat zich zal moeten uitspreken indien hij zijn evocatierecht uitoefent. Bij gebreke aan akkoord in deze overlegcommissie, wordt de termijn om het evocatierecht uit te oefenen tot zeven dagen beperkt en de termijn om het wetsontwerp zoals goedgekeurd door de Kamer te behandelen tot dertig dagen. De Regering is gehaast, en wil bij voorkeur de regeling als wet zien op 1 januari van het komende jaar 2004.

Een wetsontwerp dat wordt ingediend, komt zelden heelhuids door het parlement. Vooral indien het politiek geladen is, wordt het grondig gewijzigd. Een eerste bespreking in de Kamercommissie heeft dit bewezen. Er kunnen nog wijzigingen volgen. In deze bijdrage worden dan ook enkel de hoofdlijnen toegelicht. Een meer gede-

tailleerde bespreking gebeurt beter later.

Geen fiscale amnestie

In de Memorie van toelichting beklemtoont de Regering dat de eenmalige bevrijdende aangifte geen maatregel van fiscale amnestie is. De zwarte gelden die bekend worden gemaakt, worden niet vrijgesteld van belasting. Neen, ze worden belast, maar aan een bijzonder tarief om de regeling aantrekkelijker te maken. De belastingontduikers gaan dus niet vrijuit, luidt de achterliggende gedachte.

Het wetsontwerp omschrijft "zwart geld" als "sommen, kapitalen, roerende waarden (...) die niet, of die voortspruiten uit inkomsten die evenmin, in een in België wettelijk verplichte boekhouding of aangifte werden vermeld of waarop de in België verschuldigde belasting niet werd voldaan". Met roerende waarden worden effecten bedoeld.

Het gaat om gelden of waarden die de belastingplichtige in het buitenland heeft geplaatst en aldus heeft onttrokken aan belasting (directe belastingen, BTW of andere belastingen) of sociale zekerheidsbijdragen in België alhoewel deze gelden of waarden voor de berekening van deze belasting dienden in rekening te worden gebracht. Ook effecten aan toonder komen in aanmerking, op voorwaarde dat ze worden gedeponneerd op een rekening, en daar blijven gedurende drie jaar. In

Dirk Van Gerven. Enkel natuurlijke personen komen in aanmerking.

geval van verkoop moet de prijs worden geherinvesteerd.

Wel worden bepaalde gelden en waarden uitgesloten: dit is met name het geval voor gelden die worden gegenereerd door een witwasoperatie die wordt gesanctioneerd door de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld. Ook indien tegen de betrokken belastingplichtige een specifiek fiscaal onderzoek is gestart, zullen de gelden of waarden die hij aangeeft niet kunnen genieten van deze regeling. Dit is ook zo indien de gelden het voorwerp uitmaken van aanslagen op beroepsinkomsten of van vaststellingen van sociale zekerheidsbijdragen in de belastbare tijdperken 2002, 2003 of 2004.

Het moet gaan om gelden of waarden die vóór 1 juni 2003 bij een buitenlandse kredietinstelling of buitenlandse beursvennootschap werden geplaatst op een rekening. Deze rekening moet zijn geopend op naam van de aangever of op naam van een tussenpersoon

Het moet gaan om gelden of waarden die vóór 1 juni 2003 bij een buitenlandse kredietinstelling of buitenlandse beursvennootschap werden geplaatst op een rekening.

indien de aangever de uiteindelijke gerechtigde is. Dit betekent dat ter gelegenheid van de aangifte de naam van de kredietinstelling of beursvennootschap moeten worden opgegeven.

In het geval van effecten aan toonder, zal het bewijs moeten worden aangebracht dat ze werden verworven vóór 1 juni 2003. Het bewijs via getuigen, eed of bekentenis volstaat niet.

Cash geld dat zich in een kluis bevond, kan niet genieten van de maatregel. Het heeft ook geen zin dit geld nog snel op een rekening te plaatsen, want de aangever moet het bewijs aanbrengen dat ze reeds op een rekening stonden vóór 1 juni 2003.

Enkel natuurlijke personen komen in aanmerking. Rechtspersonen, zoals vennootschappen die bepaalde inkomsten niet hebben aangegeven kunnen niet genieten van deze regeling.

Het tarief

De zwarte gelden, kapitalen en waarden die aldus worden aangegeven, zullen worden onderworpen aan een eenmalige bijdrage van 9%.

Het tarief wordt echter herleid tot 6% indien de aangegeven bedragen worden geïnvesteerd. Om te genieten van dit verlaagd tarief, zal de aangever deze gelden (na aftrek van de belasting) moeten investeren gedurende een periode van tenminste drie jaar. De voorwaarden van investering moeten worden vastgelegd bij K.B. Effecten aan toonder kunnen niet genieten van het verlaagde tarief van 6%.

De periode waarin de aangifte moet gebeuren

De gelden en waarden moeten worden aangegeven in 2004. Een aangifte na die periode komt niet meer in aanmerking voor deze regeling. Zij is dus tijdelijk.

De Regering gaat ervan uit dat de wet in werking treedt op 1 januari 2004. Indien echter de behandeling in het parlement of de uitwerking van de uitvoerings K.B.'s meer tijd vergt, zal de periode worden ingekort of worden aangepast.

Dit is overigens waarschijnlijk: de gewesten moeten immers een gelijkaardige maatregel invoeren om zwarte successiegelden te kunnen laten genieten van dit regime.

Successierechten is een regionale materie. Daar de gewesten nog geen initiatief hebben genomen, en het politiek moeilijk ligt in het Vlaamse gewest omwille van verzet van Groen! zou de uitbreiding naar zware successiegelden op zich kunnen laten wachten. In zulk geval moet de aangifteperiode worden uitgesteld opdat de erfgenamen die geen successierechten hebben betaald nog tijdig kunnen aangeven.

Hoe aangeven?

Het zwarte geld kan op twee manieren worden aangegeven. Het model van aangifte zal worden vastgelegd in een K.B.

Vooreerst kan men er voor kiezen om de gelden of waarden over te schrijven, of de effecten te deponeren, op een rekening geopend bij een Belgische kredietinstelling of beursvennootschap of een Belgisch bijkantoor van een kredietinstelling of een beursvennootschap, of de gelden te beleggen in een levensverzekeringsovereenkomst of een kapitalisatieovereenkomst afgesloten met een verzekeringsonderneming gevestigd in België. Het kan gaan om een Belgische verzekeringsmaatschappij of een bijkantoor van een buitenlandse verzekeringsmaatschappij.

De aangifte wordt gedaan ter gelegenheid van de overschrijving, de deponering (in geval van effecten aan toonder) of de belegging in de voornoemde verzekeringsproducten en moet worden ingediend bij de kredietinstelling, beursvennootschap of verzekeringsmaatschappij. De bijdrage van 6 of 9% wordt betaald aan de kredietinstelling, beursvennootschap of verzekeringsonderneming. Deze stort het geld dan door aan de Schatkist.

Maar men kan er voor kiezen het geld en effecten in het buitenland te laten staan, en het alsdusdanig aan te geven. Dan volstaat het een aangifte te verrichten rechtstreeks bij het Ministerie van Financiën (de Federale Overheidsdienst Financiën-FOD). De bijdra-

ge wordt onmiddellijk aan de Schatkist betaald.

Anonimiteit

In ruil voor de betaling ontvangt de aangever een nominatief attest. Dit attest geldt als bewijs dat de belasting werd betaald, en de gelden en waarden dus wit zijn geworden.

Indien de aangifte werd gedaan bij een kredietinstelling, een beursvennootschap of een verzekeringsmaatschappij zal deze het attest afgeven. Zoniet, wordt het attest afgeleverd door het Ministerie van Financiën. Elk attest wordt genummerd, en het nummer geldt als referentie dat de betrokkene heeft genoten van de eenmalige bevrijdende bijdrage.

Indien de aangifte bij het Ministerie van Financiën werd verricht, zal de identiteit van de aangever worden opgenomen in een geautomatiseerd gegevensbestand. De belastingadministratie zal dan ook op de hoogte zijn van wie de aangifte doet, en deze persoon desgevallend kunnen controleren om te zien of hij niet andere gelden en waarden heeft die hij niet heeft aangegeven en die eventueel niet in aanmerking komen voor de toepassing van de wet.

Gebeurt de aangifte en de betaling via een kredietinstelling, beursvennootschap of verzekeringsonderneming dan zal deze de identiteit van de aangever bijhouden. De kredietinstelling, de beursvennootschap en de verzekeringsonderneming moet een samenvattende opgave opstellen waarin enkel nummers en de bedragen zullen worden vermeld. De inhoud van deze samenvattende opgave zal worden vastgelegd door een K.B.

Hoedanook moeten de kredietinstellingen, beursvennootschappen en verzekeringsondernemingen aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking de identiteit meedelen van de aangevers met vermelding van de bedragen die werden aangegeven. De Cel voor Financiële Informatieverwerking staat in voor de toepassing van de witwaswet van 11 januari 1993. Dit zal deze Cel toelaten om na te gaan of de attesten die later wor-

den voorgelegd door de aangever aan de overheid of in een recht-bank authentiek zijn.

Sanctie

Indien men er voor kiest geen gebruik te maken van deze regeling, zal bij ontdekking van het zwart geld een zware sanctie gelden: vanaf 1 januari 2005 zal de belastingverhoging worden vastgesteld op tenminste 100%.

De bescherming tegen acties van de belastingadministratie

De Regering wil de aangever beschermen tegen acties van de belastingadministratie die uit de aangiftes heel wat interessante informatie kan halen over de fiscale handel en wandel van de betrokkenen.

De aangifte mag niet als aanwijzing worden aangewend om fiscale onderzoek- of controleverrichtingen uit te voeren, om mogelijke inbreuken op de belastingwetgeving te melden of om inlichtingen uit te wisselen. Dit betekent dus dat deze aangifte geen aanwijzing kan vormen van belastingsonduiking waardoor de verjaringstermijn wordt verlengd van drie tot vijf jaar.

Het is echter onduidelijk wat dit inhoudt ten aanzien van de gelden die op de rekening bij de buitenlandse kredietinstelling werden geplaatst na 1 juni 2003. Zoals geschreven, komen deze gelden niet in aanmerking voor de eenmalige bevrijdende bijdrage. De belastingadministratie zou via de aangifte (in het kader van een controle van de kredietinstelling of de beursvennootschap; zie hoger) kunnen trachten te achterhalen op welke rekening in het buitenland de gelden die werden overgebracht naar een Belgische rekening, stonden.

De kredietinstelling, beursvennootschap of verzekeringsonderneming zal immers moeten aantonen dat het geld op een buitenlandse rekening stond, en dat het dateert van vóór 1 juni 2003. In de Memorie van toelichting heeft de Regering reeds aangegeven dat de garantie van anonimiteit

Indien men er voor kiest geen gebruik te maken van deze regeling, zal bij ontdekking van het zwart geld een zware sanctie gelden.

door het gebruik van genummerde attesten niet mag verhinderen dat de belastingadministratie, de kredietinstelling, de beursvennootschap of de verzekeringsonderneming controleert om na te gaan of ze de wet correct toepast, en geen attesten afgeeft aan personen die niet in aanmerking komen voor de eenmalige bevrijdende bijdrage.

Het is onduidelijk hoe dit moet worden verzoend met het bankgeheim dat wordt beschermd door het Wetboek van Inkomstenbelastingen. Dit bankgeheim verbiedt de belastingadministratie om informatie bij krediet- en spaarinstellingen in te zamelen "met het oog op het belasten van hun cliënten". Zou dit betekenen dat de fiscus geen aanslag mag vestigen enkel en alleen op grond van informatie die hij vindt bij de kredietinstelling, zelfs indien uit deze informatie blijkt dat de belastingplichtige in het buitenland nog "zwart" geld heeft?

Het is belangrijk dat hieromtrent een grotere zekerheid komt opdat de eenmalige bevrijdende bijdrage het succes zal kennen waarop de Regering hoopt.

In de richting van een vermogensbelasting?

Het wetsontwerp bepaalt dat de gegevens in de aangiften die rechtstreeks bij het Ministerie van Financiën worden gedaan, zullen worden opgenomen in een geautomatiseerd gegevensbestand. Wat moeten we hierachter zoeken?

Het is duidelijk dat door deze eenmalige aangifte de Regering hoopt dat heel wat vermogens naar hun thuisland terugkeren. Als deze vermogens terug het daglicht zien, dan zal een duidelijker beeld kunnen worden opgemaakt van het vermogensbestand van de Belgische inwoners. De stap naar een jaarlijkse belasting op het vermogen is dan snel gezet. Een gegevensbestand is een eerste pas. Ook het politieke compromis waarbij effecten aan toonder eveneens in aanmerking komen in ruil voor een afschaffing op termijn van titels aan toonder, lijkt in die richting te wijzen. Zijn na de liberalen, de socialisten aan zet? ■

Dirk Van Gerven
is advocaat aan de balies te Brussel en New York en partner in de Brusselse Corporate en Finance afdeling van het Benelux advocatenkantoor NautaDutilh.